

L'HOME QUE FUGÍ DE LES BOIRES

*A*QUEST RELAT ESTÀ BASAT EN FETS REALS però la major part dels seus personatges són imaginaris.

El cotxe va apagar els fars. La nit era fosca i d'entre les boires només es distingien les pàl·lides llums d'uns casalots enfilats a mitja muntanya. Després tancà el motor i abaixà els vidres amb una maneta que grinyolava. El silenci s'esbravà enmig del paisatge i amb un dit a la boca indicà que no fes cap mena de soroll. Del fons d'aquell carrer, que uns segons abans havia estat il·luminat per uns fanals que seguint el vaivé del cotxe pintaren les parets amunt i avall, se sentí la dèbil remor de l'aigua. El taxista es mirà en Mateu i girà el cotxe feixugament carrer avall pel mig del fang fins que el riu, sense veure's del tot, es feia present.

Aquest és un moment important de la història, la fugida a França del protagonista, en Mateu Amigó, un jove que havia tornat de la guerra molt canviat, deien que mig trastocat. L'altre és la desaparició d'ella, la Isabel Soler. Aquests dos esdeveniments ho van capgirar tot i els personatges es van veure abocats a prendre decisions que els arrossegarien a situacions impensables. Val a dir també que diverses casualitats van produir un desenllaç i no cap

altre. La fatalitat provoca que els fets s'esdevinguin d'una manera determinada.

El vaig conèixer a França, a en Mateu. M'agradava i fins i tot vaig aconseguir tenir-lo ben a prop. Llavors no creia en la parella. Com en tantes coses, he estat una dona voluble i, per què no dir-ho, capritxosa. He tingut diversos amants, però en Mateu segurament va ser el que em va importar més.

Ara us ho explico.

EL CASAMENT

MARÇ DE 1946.

Els convidats d'ulls ensopits semblaven no poder oblidar el temps que els havia tocat viure. Pensaven que en vindrien de millors i que tal vegada el malson de la guerra s'esborraria d'una vegada per totes. Alguns, en veure els nuvis dempeus en front de l'altar, afluixaren els músculs de la cara i asserenaren una expressió que volia apropar-se al benestar. D'altres no aconseguien deixar de pensar en aquells que ja no hi eren. Moments solemnes per notar les mancances. L'angúnia no els deixava participar plenament d'una consagració que, seguint el ritual de forma precisa, era a punt de celebrar-se. Molts esdeveniments d'aquella època estaven mancats de l'ambient d'abans de la guerra. S'havien trencat massa relacions i la gent, encara que ho pogués semblar, ja no era la mateixa. Res ja no era el mateix.

Uns mesos abans que ella desaparegués misteriosament, en Pere Junyent i la Isabel Soler s'estaven casant en una església poc anomenada i sense gaire història.

A tot arreu les celebracions no anaven pas de la mateixa manera, uns pocs havien guanyat i s'ho feien valer. Va haver-hi casaments esplèndids envoltats de la brillantor i el luxe que tocava i que tenien poc a veure amb el d'en

Pere i la Isabel. Un dels que recordo haver llegit als diaris d'aquells anys va ser el de la popular Celia Gámez amb José Manuel Goenaga a l'església de Los Jerónimos de Madrid. La núvia, que lluia un elegant vestit negre, havia arribat en un Mercedes luxós i arrencava l'admiració dels nombrosos curiosos que els envoltaven. El padrí va ser el militar Millán Astray, més franquista que el mateix Caudillo. Després de la cerimònia, acabada amb un *Ave Maria* excel·lent, es van traslladar al Perico Chicote per al banquet i després a l'Hotel Palace per passar-hi la nit de noces. Altres llocs i altres personatges.

Jo no hi era però, com tants altres esdeveniments d'aquesta inquietant història, ho sé pel relat que he anat recopilant d'uns i altres. El lector no s'hauria d'estranyar del capteniment del personatge principal si conegués algun aspecte del seu passat recent. A poc a poc s'anirà aclarint i tot prendrà sentit. Ja ho veureu.

Els nuvis, més aviat inquiets però esperançats, feien esforços per somriure. En Mateu semblava mirar-s'ho de lluny. Havia tornat de la guerra molt canviat, tothom que l'havia conegut deia que s'havia fet més prudent, responsable i reservat. A més, oferia una dolçor de maneres realment excepcional. Semblava que, a diferència del que els havia passat a molts, les bombes i les trinxeres li havien produït un efecte sedant. O això és el que varen pensar els seus coneguts durant els primers temps, més endavant es veurà que no va ser així. Els seus ulls, clars i lluminosos, no tenien gaire vida i el seu posat semblava estrany. Tot això que ara explico no ho vaig entendre de seguida i probablement ho he anat madurant amb el temps. És clar que, després de tot el que va passar, el relat s'ha fet més fàcil de copsar.

La Isabel, la núvia, era la promesa d'en Mateu d'abans de la guerra. Tenia els cabells rossos enrinxolats i una bonica figura que es movia com una dansa. Uns anys enrere havia

seduït en Mateu. No cal desenvolupar un llarg discurs per afirmar un fet ben senzill i que es pot expressar amb una forma verbal: s'estimaven. El pare de la Isabel havia mort molt jove, la mare, que s'havia tornat a casar, mantenia poca relació amb la filla i no havia acceptat de bon grat la nova parella que era a punt de casar-se.

Quan en Mateu tornà del front, ella estava compromesa amb qui en uns minuts seria el seu marit. No es pot culpar ni la Isabel ni tantes altres noies que es cansessin d'esperar. En Mateu era un noi alt, esvelt, amb els ulls clars, de faccions virils, valent i atractiu. Moltes havien sospirat només de pensar-hi. A mi tampoc no m'ha anat malament del tot, però he de confessar que no he estat dona de fidelitat duradora ni d'enamoraments gaire reeixits.

El pare d'en Mateu, industrial d'un cert èxit, havia enviat el seu fill a uns parents, uns cosins que vivien a Solsona. No sempre havia gaudit d'una bona posició. De fet, quan arribà d'Alcanar, en Jeroni Amigó era un mort de gana. Com tants d'altres que vingueren a Barcelona amb una mà al davant i l'altra al darrera, no varen tenir mandra i treballaren de valent. De mica en mica es va anar situant, ningú no li va regalar mai res. Encara no tenia quaranta-cinc anys que aconseguí tenir la seva pròpia empresa, un petit taller per fer claus i cargols. Anys després la va engrandir amb tota mena d'eines per als mecànics.

Quan a l'agost d'aquell 1936 els esdeveniments es començaren a complicar de veritat, el senyor Llinàs, que així es deia aquell cosí de Solsona, aconsellà a en Mateu de presentar-se a files. No hauria estat prudent quedar-se amagat. El noi al principi s'hi oposà, però finalment va haver de cedir. Ningú no es pensava que el conflicte esdevindria una guerra de tres anys.

Tornà canviat, havien passat uns anys que no havien estat uns anys normals. Molta gent va viure situacions es-

garrifoses, d'aquelles que s'arrapen i penetren fins ben dins i en Mateu va ser un de tants. El que més sobtava era la seva manca de definició i els qui el van tractar deien que no sabien per on agafar-lo. En general, es mostrava correcte, educat, generós, sempre reservat, però en ocasions era capaç de qualsevol estirabot, com aquell dia del casament en què va anar a felicitar els nuvis avançant-se a tots aquells que esperaven a fer-ho. Altres vegades, sense dir res a ningú, s'esfumava.

Temps més tard em va confessar que va passar uns anys inexplicables dels quals gairebé no recordava res. A estones no sabia ben bé qui era i deia que no es trobava a ell mateix i, fins i tot, li costava reconèixer-se al mirall. Recordava tot el que havia passat, on havia estat, qui eren tots els altres i fins al darrer detall de la seva infància, però ara no estava segur de qui era realment. Quan el vaig conèixer, ho veureu més endavant, veia un noi que podia descriure físicament, però desconeixia els seus pensaments íntims, com si fos alguna de les tantes persones anònimes que veia cada dia.

M'havia arribat a dir, amb evident arrufament de les celles:

—De fet, qui som? Tu ho saps?

Alguns pensaren que tot allò era un posat per dissimular el desengany de veure com la xicota es casava amb un altre. Tenien raó, encara estava enamorat de la Isabel Soler, molt enamorat. Tothom ho veia menys ell mateix, que es volia enganyar.

Aquest sentiment, aquest intens sentiment, el portaria a un gran dilema, a una situació extrema. A poc a poc.

© dels textos: Francesc Planas Comes, 2017
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2018
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: maig de 2018
ISBN: 978-84-9975-964-7
DL L 235-2018
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

◀ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.